

процесі підготовки фахівців з охорони кордону в країнах ЄС; розвиток мобільних технологій в підготовці прикордонників; запровадження зовнішньої акредитації прикордонних навчальних курсів; розвиток академічної та професійної мобільності фахівців з охорони кордону в країнах ЄС та викладачів прикордонних закладів освіти; формування механізму визнання результатів навчання у неформальній та інформальній освіті; розвиток системи підготовки викладачів (тренерів, інструкторів) прикордонного напрямку та забезпечення їх загальноєвропейської сертифікації.

Зроблено висновок, що умови сьогодення вимагають від персоналу ДПСУ відповідності стандартам професійної підготовки в країнах ЄС, що передусім передбачає, активне впровадження інновацій та ефективних практик у цій сфері. Тому виявлені сучасні напрями підготовки фахівців з охорони кордону в країнах ЄС уможливають прогнозування імплементації прогресивних ідей європейського досвіду у систему підготовки фахівців з охорони кордону в Україні. Перспективами подальших наукових розвідок вважаємо дослідження та узагальнення досвіду інтеграції європейських освітніх стандартів у систему підготовки українського прикордонного відомства.

Література

1. Balendr, A. (2018). Current Status and Prospects for the Quality Assurance in Border Guards Training: European Experience. *Comparative Professional Pedagogy*, 8(4), 20-25.

УДК 7.018.018.46;371.315;371.315.6

Барабаш О. Д.

кандидат педагогічних наук, доцент,
проректор з наукової роботи
Івано-Франківського ОІППО
barabash.olya@gmail.com

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Формула успіху Нової української школи складається з дев'яти ключових компонентів, що відображають сучасне бачення освіти як суспільного явища. Поруч з організаційно-педагогічними умовами виховання та соціалізації, такими як освітнє середовище, нова структура, новий зміст, також виділено педагогіку партнерства. Її розглядають як шлях досягнення цілей, основний спосіб взаємодії між усіма суб'єктами освітнього процесу. Саме педагогіка партнерства нині відображає остаточний перехід від стосунків «суб'єкт – об'єкт» до «суб'єкт – суб'єктної» взаємодії, фіксує суб'єктність як сучасну норму (вимогу) педагогічного впливу.

Різні аспекти проблеми знайшли відображення у публікаціях багатьох психологів та педагогів (В. Сухомлинський, О. Вишневський, Ш. Амонашвілі, В. Андрієвська, Г. Бал, В. Семиченко, І. Підласий, С. Лисенкова, В. Шаталов та ін.). Найбільш поширеною є точка зору, що основою партнерства є демократичне та гуманне ставлення до дитини, забезпечення її права вибору,

свободи діяльності. Найяскравіші приклади гуманного ставлення до дітей знаходимо в педагогічній спадщині В. Сухомлинського. В окремих публікаціях йдеться про характеристики роботи зі змістом навчального матеріалу, зокрема робота на високому рівні трудності, яка сама по собі мотивує учня (Є. Ільїн, В. Шаталов, І. Волков та ін.). Багаторічний досвід реалізації педагогіки партнерства представлений в теорії та практиці розвивального навчання (В. Рєпкін, Н. Рєнкіна, О. Дусавицький, І. Старагіна та ін.). Цю ідею розгортають як партнерство в навчальній діяльності, ініціативність та самостійність, прийняття та реалізація дитиною власних рішень, оцінка наслідків своїх дій, здатність до самозмін. Водночас потребують уточнення педагогічні умови реалізації цієї ідеї в умовах Нової української школи.

Мета статті: виокремити педагогічні умови реалізації педагогіки партнерства у початковій школі.

Партнерство передусім передбачає освоєння учнями певних моделей поведінки. Спочатку їх демонструє вчитель, а згодом закріплює у вигляді спільних правил поведінки під час ведення дискусії чи діалогу. Коли йдеться про урок як навчальний діалог учителя з учнями, то мається на увазі не тільки ситуація «запитання – відповідь», а відповідна професійна позиція вчителя стосовно учнів. У її основі намагання зробити дітей активними учасниками процесу пізнання, залучити до спільної пошукової діяльності, яка може мати

форму гри, дослідження, проекту. Для цього вчителю необхідно здійснювати «режисуру» спільних дій, постійно послуговуватися відкритими запитаннями, які стимулюють самостійність мислення. Як педагогічну умову ми виділили залучення дітей до спільного визначення мети діяльності, обговорення важливих рішень та кроки, підтримання пізнавального інтересу, спонукання до формулювання власних запитань, персоніфікованих висловлювань, прийняття аргументованих рішень. Для того, щоб учневі стали зрозумілими «межі» партнерської взаємодії, педагогу необхідно підтримувати зворотній зв'язок, спонукати його до рефлексивної оцінки, відтреновувати вміння здійснювати контроль та оцінку власних дій.

Однією з педагогічних умов реалізації педагогіки партнерства є участь учителя як рівноправного учасника діалогу, який має право висувати гіпотези, пропозиції, висловлювати власні думки. Його дії та висловлювання є відкритими для критики так само як і всіх інших учасників спілкування. Тут доречним буде скористатися тим, як розуміють природу людини та її розвиток в гуманістичній психології, зокрема принципу недирективності у взаємодії: невизначеність, спрямованість на активізацію внутрішніх резервів особистості, пов'язаних із прагненням та здатністю розвиватися, високу міру відповідальності суб'єкта за результати, створення атмосфери поваги та позитивності тощо.

Ще одна педагогічна умова реалізації педагогіки партнерства стосується дій учителя як фасилітатора. Це нова професійна роль педагога, яка полягає в тому, щоб керувати роботою групи, фіксувати та впорядковувати інформацію. Своїми діями вчитель демонструє, що приймає всіх учнів, позитивно на них реагує, організовує бесіди та дискусії у великих та малих групах, ставить

відкриті запитання, заохочує до персоніфікованих та самостійних висловлювань, допомагає у прийнятті рішень, формулюванні висновків, вирішенні конфліктних ситуацій.

Отже, педагогіка партнерства є частиною нового освітнього середовища, необхідною умовою досягнення обов'язкових результатів навчання, у тому числі й компетентностей. Це вимагає постійного професійного зростання педагогів, опанування новими технологіями (методиками) навчання, новими способами професійної діяльності. Перспективою подальших розвідок є розроблення та використання в системі післядипломної освіти навчальних програм, тренінг-курсів для набуття педагогами необхідних компетентностей, забезпечення послідовності етапів навчання та практики для апробації отриманих способів професійної діяльності.

Література

1. Андрієвська В. В. Діалогічна взаємодія у навчально-виховному процесі загальноосвітньої школи : книга для вчителя / В. В. Андрієвська, Г. О. Балл, А. Г. Волинець та ін. ; за ред. Г. О. Балла, О. В. Киричука, Р. М. Шамелашвілі. – К. : ІЗИН, 1997. – 136 с.

2. Б'юджентал Дж. Третя сила у психології / Дж. Б'юджентал // Гуманістична психологія: антологія в 3 томах ; за ред. Р. Трача, Г. Балла. –К. : Пульсари, 2001. – С. 80-90. – (Т. 1. «Гуманістичні підходи в західній психології ХХ століття»).

3. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки : [навч. посіб.] / О. Вишневський. – 3-тє вид., доопрацьов. і доп. – К. : Знання, 2008. – 566 с.

4. Семиченко В. Психологія педагогічної діяльності: [навч. посіб.] / В. А. Семиченко. – К. : Вища школа, 2004. – 335 с.

5. Сухомлинський В. Вибрані твори. Серце віддаю дітям. Народження громадянина, Листи до сина / В. О. Сухомлинський . – К. : Рад. школа, 1977. – Т 3.

УДК 378

Барсуковська Г. П.

старший викладач кафедри дошкільної педагогіки і психології

Глухівського національного педагогічного університету імені О. Довженка

Бухтата Т. В.

студентка Глухівського національного педагогічного університету імені О. Довженка

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ПРОВЕДЕННЯ СПОРТИВНИХ ІГОР ТА ВПРАВ НА ПОВІТРІ

Постановка проблеми. Протягом багатьох десятиліть актуальним залишається питання підвищення рухової активності дітей дошкільного віку. У